

Героичната чета е обект на много изследвания и статии/5/. Първият сполучлив опит за графично изразяване на пътя се отнася още към 1892 г./6/ За популяризиране на пътя на четата известен принос имат провежданите от 1958 г. насам, по инициатива на Сливенското туристическо дружество походи по стъпките на четата. През 1965 г. е проведена научна експедиция. Резултатите от нея обобщил З. Маркова./7/ Принос за уточняване пътя по места имат местните проучвания./8/

В настоящия материал освен на източниците и литературата, в които се срещат и грешки, се опираме на участието в първия туристически поход през 1958 г. и първия републикански туристически поход през 1988 г. и на неколкото посещения на местата, свързани с четата. Характерът на сборника не позволява въпросът за четата да бъде разгледан изчерпателно.

ОБСТАНОВКАТА ПРЕЗ 1868 г. И ПЛАНОВЕТЕ ЗА ВЪСТАНИЕ

Анализът на историческите извори от 1868 г. показва, че четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа е реалният израз на едно много по-широко замислено дело. Неговите корени се крият в съществуващата обстановка на Балканите и българските земи. Критското въстание от 1866 г. поставя началото на поредната Източна криза от 1866–69 г. Възникват конфликти между Турция и балканските държави: Гърция, Сърбия и Румъния. Те пораждаат нови надежди за разгръщане на освободителната борба от българските революционери.

Идеен подтик за действията на четата е оформената от Г.С. Раковски четническа тактика в българското националноосвободително движение. Тя изхожда от обстоятелството, че българският народ, живеещ при тежки обстоятелства, е готов да подкрепи всяко едно революционно освободително движение. Понеже за организирането му в страната липсват условия, подбудител и организатор трябва да стане една голяма – от 1000 – 2000 души чета; добре въоръжена, формирана в чужбина.